

Tisková zpráva

V pražském kině Atlas začíná festival filmů *Nezломní a obětovaní*

V úterý 31. října 2023 začíná v pražském kině Atlas čtvrtý ročník filmů o 20. století s názvem *Nezломní a obětovaní*. Letošní rok má za téma protikomunistický odboj a odpor. Představí několik předpremiér a rozdá ceny za uchovávání historické paměti. Jednu z nich obdrží i Zdena Mašínová. Festival, který pořádá Muzeum paměti XX. století, potrvá do 3. listopadu.

Téma čtvrtého ročníku bylo zvoleno v návaznosti na sedmdesáté výročí anabáze skupiny bratří Mašíků přes železnou oponu a této události bude věnováno kromě starších dokumentů i několik zcela nových snímků. Mimo hraný film Tomáše Mašína **Bratři** také čerstvě dokončený dokument Martina Froydy a Jana Nováka **Útěk do Berlína**, ve kterém se autoři vydávají po stopách pěti mladíků, které v roce 1953 pronásledovalo 25 tisíc vojáků a milicionářů.

„Je opravdu zvláštní, jak dosud posuzujeme protinacistický a protikomunistický odboj zcela odlišnými měřítky. Dnešní Rusko staví svoji identitu a rétoriku na tom, že jeho předchůdce Sovětský svaz osvobodil Evropu od nacismu. A nedodává, že následně zotročil celou její východní půlku. Jsem rád, že tuto kapitolu i statečný odpor proti sovětskému útlaku festival připomíná,“ řekl náměstek primátora HMP a poslanec Evropského parlamentu Jiří Pospíšil.

Na festivale budou uděleny tři ceny: první je ocenění za nejlepší studentský film o 20. století s názvem *Budoucnost paměti*. Cenu Jaroslavy Janderové Strážce paměti, která je udělována osobnostem za občanský přínos v zachování historické paměti, převezme dcera nacisty popraveného generála Josefa Mašína a sestra Ctirada a Josefa Mašína ml. **Zdeňka Mašínová**. Druhé hlavní ocenění *Tvůrce paměti* je určeno umělcům, především filmařům, a letos ho obdrží dokumentarista **Pavel Štingl**, ředitel Památníku Ticha a režisér, který se dlouhá léta věnuje především tématu šoa a památce židovských obyvatel naší země.

„V době, kdy zděšeně sledujeme barbarský útok na Izrael a jeho obyvatele a následně eskalaci nové vlny antisemitismu v Evropě, považuji za naléhavé připomínat právě tato témata. Žádný jiný národ nebyl v dějinách tak vytrvale terčem násilí a pokusů o úplné vymazání, jako právě židé. Je třeba proti tomu bojovat všemi prostředky, vzděláváním počínaje,“ uvedla senátorka Hana Kordová Marvanová, předsedkyně správní rady Muzea paměti XX. století, které festival pořádá.

Téma antisemitismu částečně prolíná i další předpremiérou: **Viktor Fanjberg. Disidentem k zbláznění**. Film autorů Xenie a Kirilla Sakharnových zpracovává životní příběh sovětského občana, Ukrajince s židovskými kořeny, který byl jedním z osmi statečných, kteří protestovali v srpnu 1968 na Rudém náměstí v Moskvě proti okupaci Československa.

„Jako dokumentarista jsem natáčel v různých lokálních válkách 90. let. Považovali jsme je za doznívání minulých režimů a totalit. Dnes jsme o dvě generace starší a opět se válčí na různých frontách. Dokonce s ideologickými frázemi, jež nás vracejí zpátky k dikci minulého století. Nelze mlčet k této rétorice a nelze mlčet k obětem na civilním obyvatelstvu. Proto vítám každou platformu, která se otevírá pro souvislosti a diskutuje paralely, které jsme žili a bohužel zase žijeme,“ řekl ke zveřejnění svého ocenění Pavel Štingl.

Těžiště přehlídky spočívá ovšem ve snímcích tematizující protikomunistický odboj nejen u nás ale v celé východní Evropě. Diváci budou moci vidět například litevský hraný dokument *Libám tē, Juozas*, který připomíná, že v Litvě v roce 1945 válka rozhodně neskončila. Německé drama *Střela zblízka* přináší portrét posledního popraveného východoněmeckého agenta. Polské snímky *Štvanice a Zapora* tematizují partyzánský boj polské podzemní armády proti komunistickému aparátu po druhé světové válce. Dokument *Vratislavská bitva* se vrací do 80. let 20. století, kdy generál Wojciech Jaruzelski vyhlásil v Polsku výjimečný stav. Ukrajinský film *Živá* ukazuje na příběhu mladé ženy dramatické osudy ukrajinského hnutí odporu, které bojovalo v 50. letech proti sovětským speciálním jednotkám. Maďarská *Anatomie revoluce 1956* rozebírá nejmasovější a nejkrvavější vzpouru ve východním bloku. Ze Slovenska přicestuje jeden ze spoluautorů tragikomického snímku *Sametoví teroristé*.

Na programu je rovněž řada dokumentů renomovaných českých režisérů včetně Olgy Sommerové, Pavla Křemena, Heleny Třeštíkové či Kristiny Vlachové. Předpremiéru zde bude mít také čerstvě dokončený dokumentární esej Jana Gogoly a Matěje Hruďičky o uherskohradištské věznici *Vězení dějin*. Film *Pochoduj nebo zemři* připomene i nepříliš známou účast Čechů a Slováků v řadách francouzské cizinecké legie i armády USA ve válkách v Indočíně. Součástí programu jsou i semináře o propagandě ve filmu a v televizi. Protože smysl festivalu je především vzdělávací, ceny vstupného jsou pouze symbolické: lístky na jednotlivá představení stojí pouhých 39 korun, permanentka na celý festival 249,- Kč.

Záštitu nad festivalem převzala ministryně obrany Jana Černochová. Projekt je realizován za finanční podpory hl. m. Prahy. Hlavním mediálním partnerem je Česká televize. Mezi další partnery letošního ročníku festivalu patří Polský institut v Praze, Česko-polské fórum, Ústav pro studium totalitních režimů, Národní filmový archiv, Vojenský historický ústav, Smíchovská střední průmyslová škola a gymnázium, Slovenský inštitút Praha, Goethe-Institut Česká republika, Maďarský institut v Praze, Velvyslanectví Litvy v České republice a další instituce. K festivalu vyšel tištěný katalog s přehledem filmů i rozhovory s historiky a režiséry.

www.nezlomniabobetovani.cz

www.kinoatlaspraha.cz